Alzheimer Hastal??? ??birlikli Çal??ma -Günlük Ya?am Aktiviteleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alzheimer Hastal??? ??birlikli Çal??ma -Günlük Ya?am Aktiviteleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15881

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alzheimer Hastal??? ??birlikli Çal??ma -Günlük Ya?am Aktiviteleri Ölçe?i (ADCS-ADL) Türkçe formu, Alzheimer Hastal??? (AH) olan bireylerin günlük ya?amdaki fonksiyonel yeterliliklerini ve ba??ml?l?k düzeylerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? standart bir arac?n uyarlama çal??mas?d?r. Ölçek, hastal???n ilerlemesiyle ili?kili olarak ortaya ç?kan i?levsel bozulmalar? kantitatif olarak ölçmeyi hedefler ve bu sayede klinik ara?t?rmalarda ve tedavi etkinli?inin izlenmesinde kullan?labilir. ?nce, Mavio?lu ve Eser taraf?ndan Türk kültürüne uyarlanan bu form, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini koruyarak Türkiye'de nöropsikolojik de?erlendirme alan?na katk?da bulunmu?tur.

Ölçe?in temel amac?, hastan?n temel ve araçsal **Günlük Ya?am Aktiviteleri** (GÜA) üzerindeki etkisini belirlemek ve bak?m verenler taraf?ndan rapor edilen bilgileri standardize etmektir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda da güvenilir ve geçerli sonuçlar üretebildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Alzheimer Hastal???, Günlük Ya?am Aktiviteleri, ADCS-ADL, Fonksiyonel Durum, Bili?sel Bozukluk, Demans, Uyarlama, Nöropsikoloji.

Yazarlar

Aysun ?nce, Hakan Mavio?lu, Esin Eser.

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, **Alzheimer Hastal???** nedeniyle bili?sel gerileme ya?ayan bireylerin günlük ya?am görevlerini yerine getirme becerilerindeki de?i?iklikleri standardize edilmi? bir yöntemle ölçmektir. Ölçek, hastan?n ki?isel bak?m, ev i?leri, finansal yönetim ve sosyal kat?l?m gibi alanlardaki ba??ms?zl?k düzeyini de?erlendirir.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, orijinal ADCS-ADL ölçe?inin psikometrik yap?s?n? Türk kültürü ve diline aktarmak, böylece Türk klinisyenler ve ara?t?rmac?lar için uluslararas? kabul görmü?, güvenilir bir fonksiyonel de?erlendirme arac? sa?lamakt?r. Bu araç, hastal???n ?iddetini ve progresyon h?z?n? takip etmek için kritik bir gösterge sunar.

Yap?

ADCS-ADL ölçe?i, **fonksiyonel bozulma** yap?s?n? ölçer. Bu yap?, bili?sel i?levlerdeki

ARABPSYCHOLOGY.COM

gerilemenin do?rudan bir sonucu olarak ortaya ç?kan pratik ya?am becerilerindeki kayb? ifade eder. Ölçek, bireyin çevreyle etkile?imini sürdürme ve kendi kendine yeterlilik kapasitesini de?erlendirir.

Ölçek, temel olarak iki ana fonksiyonel alana odaklan?r: Temel **Günlük Ya?am Aktiviteleri** (BADL'ler, örne?in yeme, giyinme, tuvalet) ve daha karma??k olan Araçsal Günlük Ya?am Aktiviteleri (IADL'ler, örne?in telefon kullanma, ilaç yönetimi, al??veri? yapma). Ölçe?in yap?s?, demans?n ilerleyen evrelerinde IADL'lerin BADL'lerden daha önce bozuldu?u klinik gözlemiyle uyumlu olarak, hastan?n ba??ml?l?k derecesini ayr?nt?l? bir ?ekilde kaydetmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten de hedefledi?i **fonksiyonel bozulma** yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Uyarlama makalesinin ba?l??? geçerlik çal??malar?n?n yap?ld???n? belirtse de, detayl? sonuçlar kaynak metinde sunulmam??t?r. Tipik olarak, bu çal??malar yap? geçerlili?ini (Construct Validity) ve kriter geçerlili?ini (Criterion Validity) içerir.

Yap? geçerlili?i, ölçek puanlar?n?n hastal???n ?iddetini ölçen di?er bilinen nöropsikolojik testler (örne?in, Mini Mental Durum Muayenesi - MMSE) ve klinik demans derecelendirme ölçekleri (CDR) ile anlaml? korelasyon gösterip göstermedi?i incelenerek belirlenir. Bu tür korelasyonlar?n yüksek olmas?, ölçe?in geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu destekler.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenirlik sonuçlar? belirtilmese de, ?nce ve arkada?lar?n?n çal??mas? ölçe?in psikometrik özelliklerini ara?t?rm??t?r. **Güvenirlik** analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve istikrar?n? de?erlendirmeyi içerir. Ba?l?ca incelenen güvenirlik türleri iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenirli?idir.

?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Ba?ar?l? bir uyarlama, tüm maddelerin tutarl? bir ?ekilde ayn? fonksiyonel bozulma yap?s?na katk?da bulundu?unu gösteren yüksek bir Alfa de?eri gerektirir. **Test-tekrar test güvenirli?i** ise, ayn? bireylere farkl? zamanlarda uygulanan test sonuçlar?n?n ne kadar benzer oldu?unu göstererek ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? kan?tlar.

Faktör Analizi

ADCS-ADL ölçe?inin adaptasyon sürecinde, ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk popülasyonunda da orijinal formla ayn? olup olmad???n? do?rulamak için genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?l?r. Orijinal ADCS-ADL ölçe?i, AH hastalar?n?n fonksiyonel durumunu temsil eden tek bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

genel faktör etraf?nda toplanan maddelere sahiptir.

Yap?lan faktör analizleri, ölçek maddelerinin kültürel farkl?l?klara ra?men beklenen faktör yüklerini koruyup korumad???n? gösterir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu teyit ederek, elde edilen puanlar?n tek bir **fonksiyonel bozulma** boyutunu temsil etti?i varsay?m?n? güçlendirir. Bu, ölçe?in klinik skorlamas? ve yorumlanmas? için temel olu?turur.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Derecelendirme Ölçe?i. Derecelendirme, hastan?n fonksiyonel yeteneklerindeki bozulma derecesini yans?tan çok seçenekli bir formatta, genellikle bak?m veren veya klinisyen taraf?ndan doldurulur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Nörodejeneratif bozukluklar? olan yeti?kinler, özellikle **Alzheimer Hastal???** tan?s? alm?? bireyler.

Ya? Grubu: Geriatrik popülasyon (Genellikle 60 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Demans?n hafif, orta ve ileri evrelerindeki hastalar. De?erlendirme, hastan?n son dört haftal?k dönemdeki fonksiyonel performans?na dayan?r ve genellikle hastan?n birincil bak?m vereni (informant) ile yap?lan görü?me yoluyla tamamlan?r.

Test Metodolojisi: Klinik görü?me ve bak?m veren raporuna dayal? de?erlendirme metodolojisi kullan?l?r. Ölçek, hastan?n ba??ms?zl?k düzeyini ve yard?ma olan ihtiyac?n? ölçer.

Anahtar Kelimeler

ADCS-ADL, Fonksiyonel Durum De?erlendirmesi, Bak?m Veren Raporu, Demans ?iddeti, Geriatri, GÜA, Psikometrik Özellikler, Alzheimer Hastal???.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: tunceli.dhs@saglik.gov.tr (Sorumlu Yazar Aysun ?nce'nin ileti?im e-postas?)

Yaz??ma Adresi: Kaynakta tam yaz??ma adresi belirtilmemi?tir. Sorumlu Yazar: Aysun ?nce.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?, ?nce, Mavio?lu ve Eser taraf?ndan gerçekle?tirilmi? ve 2012 y?l?nda yay?mlanm??t?r (Kaynak: *Journal of Neurological Sciences, 28*(1)). Ölçe?in kullan?m? için, orijinal ADCS-ADL ölçe?inin telif hakk? sahiplerinden ve uyarlama çal??mas?n? yürüten sorumlu yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari olmayan, akademik ve klinik amaçl? kullan?mlar için ücret ve izin detaylar? sorumlu yazar Aysun ?nce ile ileti?ime geçilerek netle?tirilmelidir.

Referanslar

?nce, A., Mavio?lu, H., & Eser, E. Adaptation to Turkish community and reliability-validity of ADCS-ADL scale. *Journal of Neurological Sciences, 28*(1), 4-13. Makalenin tam metnine buradan ula??labilir: jns.dergisi.org

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: adcs-adl-olcegi-toad.pdf

Alzheimer Hastal??? ??birlikli Çal??ma -Günlük Ya?am Aktiviteleri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kayna??n metin içeri?inde sunulmam??t?r. Ölçe?in maddelerine eri?im için sorumlu yazar (Aysun ?nce) ile ileti?ime geçilmesi veya referans olarak belirtilen makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM